

Programma van Toetsing en Afsluiting

**algemeen
deel
havo-vwo**

1

2016-2017

**havo 4-5
vwo 4-5-6**

september 2016

Dit PTA is ook beschikbaar op www.gregorius.nl
via het menu HAVO of VWO

Inhoudsopgave

Inleiding

Afkortingen

Gemeenschappelijk deel, profieldeel en vrije deel

Zelfstandigheid

De organisatie

Activiteiten

Mentor

Mediatheek

Schoolexamen en centraal examen

Herkansingen van het schoolexamen

Slaag/zakregeling eindexamen

SE-toetsen, voortgangstoetsen en rapporten

De rekentoets

Vrijstelling doubleurs en gezakte leerlingen

Vakwisseling tijdens de studie

Inleiding

Beste leerling,

Als je in havo 4 of vwo 4 zit, start je dit schooljaar in de bovenbouw. Met je start in havo 4 kun je in twee jaar je havo-diploma behalen en met je start in vwo 4 in drie jaar je vwo-diploma.

Omdat de havo voorbereidt op het hoger beroepsonderwijs en het vwo op een universitaire opleiding, gaan we je in twee resp. drie jaar veel zelfstandiger laten werken. Je krijgt werkwijzers en zult steeds meer zelf verantwoordelijk worden gesteld voor je studie en het maken van en je houden aan/realiseren van goede plannings. Ook het samenwerken met studiegenoten is van groot belang. Daarom besteden we daaraan aandacht en bij het maken van praktische opdrachten zul je op dat samenwerken worden beoordeeld.

Met het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) willen we je zo goed mogelijk op de hoogte brengen van alles wat deze jaren gaat spelen. Neem dit boekje dus goed door.

Het PTA bestaat uit twee documenten, die je allebei op de website vindt:

- PTA, deel 1: algemeen deel
Je leest dat er schoolexamens (SE) en centrale examens (CE) zijn. We leggen uit welke soorten toetsen je kunt verwachten en hoe de herkansingsregeling werkt. Je treft een aantal praktische zaken aan, zoals de rol van de mentor en het gebruik van de mediatheek.
- PTA, deel 2: vakkendeel per leerjaar en afdeling
Per vak wordt hier aangegeven wat er behandeld gaat worden en welke schoolexamens daaraan zijn verbonden. Ook worden de zogenaamde handelingsdelen en dossiers vermeld en de week waarin je ze af moet hebben. De dag waarop dat is, is altijd **woensdag uiterlijk 15.30 uur**.
Advies: print de onderdelen die voor de vakken die jij hebt gekozen, van belang zijn. En neem data over in je agenda.

Daarnaast is er het examenreglement, waarin precies de regels zijn beschreven. Ook dát is via de website te raadplegen.

Alle informatie in het PTA die niet betrekking heeft op het schooljaar 2016-2017 maar op een later schooljaar, is onder voorbehoud. Aan het begin van ieder schooljaar is er een herziene versie.

In de bovenbouw is het zaak dat je blijft. Naarmate de hoeveelheid werk toeneemt, is achterstand moeilijker in te halen. In de mentorles zal aandacht besteed worden aan het plannen en realiseren van je werk en aan studietechnieken. Doe met die kennis ook iets! Lukt het niet zoals je zou willen, raadpleeg dan je ouder(s)/verzorger(s), je vakdocent en je mentor, want: samen sta je sterk.

Wij wensen je heel veel succes,

Bernice Schutte, teamleider havo 3, 4 en 5

Pieter Datthijn, teamleider vwo 2, 3, 4, 5 en 6

Afkortingen

<i>Vakcode</i>	<i>Vak</i>
ak	aardrijkskunde
biol	biologie
ckv	culturele en kunstzinnige vorming
dutl	Duitse taal en literatuur
econ	economie
entl	Engelse taal en literatuur
eng	Engelse taal en literatuur - CPE
elo	Elektronische leeromgeving (Magister)
fatl	Franse taal en literatuur
gd	godsdienst
ges	geschiedenis
in	informatica
kua	kunst (algemeen)
kubv	kunst (beeldende vormgeving)
kumu	kunst (muziek)
lo	lichamelijke opvoeding
maat	maatschappijleer
maw	maatschappijwetenschappen (alleen op havo)
m&o	management & organisatie
nat	natuurkunde
netl	Nederlandse taal en literatuur
lob	loopbaanoriëntatie en -begeleiding
schk	scheikunde
wisA	wiskunde A
wisB	wiskunde B
wisC	wiskunde C (alleen op vwo)

Toetsvorm

s50	schriftelijke toets van 50 minuten
s100	schriftelijke toets van 100 minuten
lv50	toets kijk- en luistervaardigheid van 50 minuten
po	praktische opdracht
m	mondeling van 20 minuten
vm	mondeling van 20 minuten, voorafgegaan door 20 minuten voorbereidingstijd
tw	tekenwerk (bij het vak <i>kubv</i>)
VT	voortgangstoets

In toetsweken zijn er voortgangstoetsen die alleen meetellen voor de overgang en voortgangstoetsen die ook gewicht hebben in het schoolexamendossier.

Afsluitingsvormen praktische opdrachten:

s	schriftelijk verslag
ess	essay of artikel
mp	mondelinge presentatie
rst	reeks stellingen met onderbouwing
pp	posterpresentatie
pm	presentatie met gebruik van media

Voorbeeld tijdsinvestering voor praktische opdrachten:

10 slu (2 lessen) je bent ongeveer 10 klokuren met de praktische opdracht bezig, waarvan 2 lesuren tijdens de vakles

Voorbeeld tijdpad voor de praktische opdrachten (in welke periode)

uitd: wk 3 de opdracht (praktische opdracht of handelingsdeel) wordt uitgedeeld in week 3
inl: wk 6 uiterste tijdstip van inleveren van opdracht, handelingsdeel of dossier **op woensdag in week 6 vóór 15.30 uur** bij je eigen vakdocent of – bij afwezigheid van je eigen vakdocent – bij de teamleider

Periodes en toetsperiodes

De **lesperiodes** worden aangegeven als **P41** (leerjaar 4, periode 1), **P52** (leerjaar 5, periode 2).

De **toetsperiodes** worden aangegeven als **T52** (leerjaar 5, toetsperiode 2).

De **herkansingstoets** wordt aangegeven als **H52** (in H52 vinden de herkansingen plaats van de toetsen uit T52).

In havo 4, vwo 4 en vwo 5 krijg je drie rapporten: elk **trimester** (trim1, trim2, trim3) één.

Hulpmiddelen bij schoolexamen

GR	grafische rekenmachine
Gbos	Grote Bosatlas
Binas	tabellenboekje Binas
Biodata	tabellenboekje Biodata

Extra faciliteiten bij schoolexamentoetsen

Voor het aanvragen van deze faciliteiten zie het examenreglement.

VL tijdverlenging met maximaal 20% van de toetstijd

Profielen

CM	Cultuur en maatschappij
EM	Economie en maatschappij
NG	Natuur en gezondheid
NT	Natuur en techniek

Gemeenschappelijk deel, profieldeel en vrije deel

In de bovenbouw volgt elke leerling de vakken uit het gemeenschappelijk deel, uit het profieldeel van het gekozen profiel en minstens één vak in het vrije deel, waarin je schoolexamen of centraal examen moet doen. Het gaat om de volgende vakken:

		havo	vwo
gemeenschappelijk	deel	netl, entl, maat, lo, ckv, gd, lob, rekentoets	netl, entl, dutl óf fatl, maat, lo, ckv, gd, lob, rekentoets
profieldeel	CM	ges; dutl óf fatl één uit: ak, econ, maw één uit: dutl, fatl, kubv, kumu	wisC (1), ges één uit: ak, econ één uit: dutl, fatl, kubv, kumu
	EM	econ, ges, wisA (2) één uit: ak, dutl, fatl, maw, m&o	econ, ges, wisA (2) één uit: ak, dutl, fatl, m&o
	NG	biol, schk, wisA (2) één uit: ak, nat	biol, schk, wisA (2) één uit: ak, nat
	NT	nat, schk, wisB één uit: biol, in	nat, schk, wisB één uit: biol, in
vrije deel		één van de hierboven bij profieldeel vermelde vakken, die je nog níet hebt gekozen (3)	één van de hierboven bij profieldeel vermelde vakken, die je nog níet hebt gekozen (3)

(1) **wisC** mag worden vervangen door **wisA**

(2) **wisA** mag worden vervangen door **wisB**

(3) de school kan beperkingen in de keuzemogelijkheden opleggen; deze beperkingen zijn verwerkt in het vakkeuzeformulier waarmee je in havo/vwo 3 resp. vwo 4 je vakkenkeuze bepaalt

Vakkenkeuze havo

In havo 3 kies je je profiel én het vak dat je in het vrije deel doet.

Let op: als je het profiel CM kiest mét wisA, telt wisA mee in de kernvakkenregel.

Zelfstandigheid

In de bovenbouw is het de bedoeling dat je steeds zelfstandiger aan het werk gaat. Zo word je beter voorbereid op het vervolgonderwijs en op de eisen, die in de maatschappij aan jou worden gesteld. Ook later zul je immers steeds vaker jezelf nieuwe kennis moeten bijbrengen. Dat wordt genoemd: **een leven lang leren**. Denk maar eens aan alle ontwikkelingen op het gebied van ict: steeds opnieuw zul je voor nieuwe situaties komen te staan. Daarop willen we je goed voorbereiden.

Jij bent verantwoordelijk!

Maar nu je in de bovenbouw studeert, moet je je realiseren dat de verantwoordelijkheid voor je studie primair bij jou ligt. Docenten en mentoren kunnen en willen je heel graag bij je studie begeleiden, maar het feitelijke werk moet jij zelf doen.

Succes ...

Een eerste voorwaarde voor succes is **discipline**: stel niet uit tot morgen wat er vandaag moet gebeuren. In de bovenbouw is het tempo hoog en de hoeveelheid werk groot.

Een tweede voorwaarde voor succes is **voldoende tijd en rust**: bij de bepaling van de lesstof voor alle vakken gaan we ervan uit, dat een gemiddelde leerling 40 klokuren per week aan school besteedt. Onderschat de zwaarte van de vakken vooral niet. Bijbaantjes zijn bijzaak.

Een derde voorwaarde voor succes is: **plan regelmatig**. Je krijgt voor alle vakken werkwijzers. Daarop kun je zien wat je voor dat vak in een bepaalde periode moet doen. Ook de werkvormen worden daarin aangegeven: individueel, groepjes, stiltetijd, etc. Veel vakken geven opdrachten, waarmee je een langere periode bezig bent en die je in een bepaalde week moet inleveren (praktische opdrachten of onderdelen van een dossier). Ook voor deze opdrachten is goed plannen en kritisch kijken naar de haalbaarheid van je planning heel belangrijk. Zeker als je samenwerkt, vraagt dat een onderlinge afstemming.

De organisatie

Lessen volgens rooster

Allereerst zijn er natuurlijk de gewone lessen, die je op je rooster vindt. In tegenstelling tot de onderbouw zit je niet altijd in dezelfde groep of klas. De groep waarmee je de vakken **netl** en/of **entl** hebt, is jouw klas. De docent(e) van wie je (in de vierde klas) **lob** hebt, is in principe jouw mentor. Met sommige klasgenoten zul je ook een of meer profielvakken volgen of vakken uit het vrije deel. Je zult merken dat je tijdens de lessen veel zelfstandig of in groepjes aan het werk bent. Natuurlijk is het zaak dat je je tijd nuttig besteedt en bijdraagt aan een rustige en goede werksfeer in de klas.

De lessen duren gewoonlijk 50 minuten. In de jaaragenda op de website wordt aangegeven, op welke dagen er een verkort rooster geldt. Je bent verplicht om tijdens alle lessen aanwezig te zijn.

LET OP:

We gaan ervan uit dat je 's middags tot 16.00 uur beschikbaar bent voor lessen, inhaaltoetsen of anderszins. Houd daarmee rekening bij het maken van afspraken en het vastleggen van baantjes! Het rooster verandert, de eindtijd van een schooldag soms ook.

Absenties

Als je absent (ziek) bent, moeten je ouders/verzorgers dit telefonisch melden:

(030) 23 26 795 vóór 8.20 uur 's morgens

of per email: verzuim@gregorius.nl

Bij terugkomst na die absentie lever je bij je teamleider een briefje van je ouders in, waarop de duur van je ziekte is aangegeven. Achteraf ziekmelden is dus niet toegestaan!

Voor schoolexamentoetsen en het inleveren van praktische opdrachten en andere schoolexamenonderdelen is het volgende van belang:

Artikel 14 uit het Examenreglement: Ziekte

14.1 Ziekte of afwezigheid wordt telefonisch of schriftelijk vóór 8.20 uur aan de school gemeld door de ouders/verzorgers. Als de ziekte of afwezigheid tot gevolg heeft dat een onderdeel van het schoolexamen niet kan worden bijgewoond of ingenomen, bevestigen de ouders uiterlijk de schooldag erná schriftelijk bij de teamleider de reden van afwezigheid onder vermelding van de naam van de behandelende arts.

Bijles

Sommige leerlingen hebben behoefte aan extra hulp in de vorm van bijles. Bij je teamleider kan je informeren naar de mogelijkheden die de school biedt als bemiddelaar voor betaalde bijlessen op school door studenten. Ook hier geldt: wees op tijd, want bijles is niet van de ene op de andere dag te organiseren!

Lesvrije uren en lesuitval

Op je rooster vind je tussenuren. In deze uren ben je ook voor jezelf aan het werk. Dat kan op school, bij jezelf of een ander thuis, in de mediatheek of een bibliotheek.

Bij lesuitval blijft de werkwijzer met het geplande voor die les opgegeven werk geldig!

Lob en mentoraat

In de vierde klas besteedt de mentor tijd aan lob (loopbaanoriëntatie en – begeleiding) en studievaardigheden:

- studievaardigheden

Je krijgt een aantal technieken aangereikt, die je kunnen helpen bij je studie. Denk maar aan het plannen van je werk, concentratieoefeningen, goed lezen, verschillende manieren van leren, enzovoort. Ook krijg je informatie over het werken aan de praktische opdrachten en – in de loop van de vierde klas havo of vijfde klas vwo– het profielwerkstuk.

- dossier in keuzeweb

Tijdens de **lob**-lessen wordt ook aandacht besteed aan Decaanet, digitaal dossier in keuzeweb. Van tijd tot tijd zal je mentor je vragen je dossier mee te brengen om te kijken welke activiteiten je nog moet doen. Ook hiervoor is plannen van groot belang: het dossier moet ‘naar behoren’ gevuld en op tijd afgerond zijn in je eindexamenjaar (havo 5 resp. vwo 6). In het PTA en in het jaarrooster wordt aangegeven wanneer je het dossier moet inleveren bij je mentor of decaan ter controle. Ook de uiterste datum waarop het helemaal af moet zijn, vind je in de jaaragenda.

Stoplichtonderzoek en terugkomarrangement

In havo 5 wordt enkele keren per jaar nagegaan of je met de behaalde SE-resultaten op ‘slagen’ staat. We noemen dit het stoplichtonderzoek. Bij ‘groen licht’ verwachten we dat je bij gelijkblijvende werkhouding en inzet gaat slagen. Bij ‘rood licht’ hebben we een probleem. Je krijgt dan een vierkant rooster voor een of meer middagen om tot 16.00 uur op school aan taken te werken om meer kans op slagen te hebben!

Activiteiten

Je begrijpt het al: er wordt een actieve rol van jou verwacht. Niet alleen tijdens de vaklessen en lesvrije uren, maar natuurlijk ook thuis.

Studielasturen: slu

Elk vak in de bovenbouw heeft een bepaalde studielast. Het vak aardrijkskunde bijvoorbeeld heeft op de havo een studielast van 320 studielasturen: 320 slu. Dit betekent dat het bestuderen en verwerken van de leerstof van aardrijkskunde, de lessen en de diverse activiteiten een gemiddelde leerling zo'n 320 klokuren kost, gerekend over havo 4 én havo 5 samen. Een snelle leerling zal wat minder dan 320 slu nodig hebben, een leerling die wat meer moeite heeft met het vak of meer tijd nodig heeft voor het leerwerk, zal zich over die twee jaar méér dan 320 slu voor aardrijkskunde moeten inzetten.

Op de havo hebben de meeste vakken een studielast van 320 slu, behalve de vakken **netl** (400 slu), **dutl** (400 slu), **fatl** (400 slu), **nat** (400 slu), **biol** (400 slu), **econ** (400 slu), **entl** (360 slu), **wisB** (360 slu), **ckv** (120 slu), **lo** (120 slu), **maat** (120 slu), **gd** (80 slu), **pws** (80 slu), **lob** (60 slu).

De meeste vakken op het vwo hebben een studielast van 440 slu (gerekend over 3 bovenbouwjaren). Uitzonderingen zijn: **wisB** (600 slu), **wisA** (520 slu), **wisC** (480 slu), **netl** (480 slu), **dutl** (480 slu), **fatl** (480 slu), **nat** (480 slu), **biol** (480 slu), **econ** (480 slu), **entl** (400 slu), **ckv** (160 slu), **lo** (160 slu), **maat** (120 slu), **pws** (80 slu), **lob** (60 slu).

Het vak geschiedenis (**ges**) in het profiel CM van het vwo heeft een 40 slu hogere studielast, dus totaal 480 slu; in het profiel EM en gekozen in het vrije deel bedraagt de studielast gewoon 440 slu.

Studielast: jaarlijks 1600 slu

Naast de tijd die je aan elk van je vakken moet besteden, heb je tijd nodig voor allerlei andere activiteiten. Denk maar aan de excursieweek, het profielwerkstuk en projectactiviteiten.

Het totale programma is begroot op 1600 slu per schooljaar. Voor de havo gaat het in de bovenbouw om totaal 3200 slu, voor het vwo om 4800 slu.

Als we ervan uitgaan dat een schooljaar 40 weken lang is (in de praktijk zijn het minder dan 40 weken), betekent dit dat je wekelijks gemiddeld 40 klokuren aan school moet besteden. Je kunt zelf uitrekenen hoeveel tijd dat voor jou is buiten de 50-minuten lessen om.

Praktische opdrachten (PO)

De praktische opdracht is een opdracht, die bedoeld is om vaardigheden te leren en te toetsen. Het is een opdracht die zo omschreven is, dat je er zelf invulling aan kunt geven; hij ligt niet helemaal vast. Je krijgt veel vrijheid bij het uitwerken van de opdracht en vaak mag je ook kiezen op welke manier je de opdracht afrondt. Dat kan in de vorm van een schriftelijk verslag (s), een essay of artikel (ess), een mondeling presentatie (mp), een reeks stellingen met onderbouwing (rst), een presentatie met een poster (pp) of een digitale presentatie.

In havo resp. vwo 4 krijg je een boekje, waarin je allerlei wetenswaardigheden vindt over de praktische opdrachten (**Handleiding praktische opdrachten**). Vervolgens ga je bij allerlei vaklessen met praktische opdrachten aan het werk; meestal krijg je er een cijfer voor, dat meetelt voor het rapportcijfer.

Praktische opdrachten in schoolexamen

Er zijn ook praktische opdrachten, die meetellen voor het schoolexamen. In het deel 2 van het PTA kun je bij elk vak zien hoeveel studielast je eraan besteedt, welke afrondingsvormen zijn toegestaan en hoe ze meetellen bij het bepalen van het cijfer voor het schoolexamen.

Als je aan een praktische opdracht werkt, kan je gevraagd worden om een logboek bij te houden. Daarin houd je bij hoeveel tijd je eraan besteedt en welke tussenresultaten je hebt geboekt. Meestal moet je tussentijds met je docent de vorderingen bespreken. Voor het maken van de praktische opdracht wordt in het algemeen een behoorlijk aantal weken uitgetrokken; stem ook hier je planning af op een aantal dagen vóór de uiterste inleverdatum, zodat je voorkomt dat je je praktische opdracht te laat inlevert door problemen zoals ziekte of door ICT problemen. De praktische opdracht moet je uiterlijk op de vastgestelde datum inleveren bij je vakdocent of – bij diens afwezigheid – bij de teamleider. **Bij inlevering ontvang je een ‘p-ontvangstbewijs’.**

In de jaaragenda is precies aangegeven in welke week je een praktische opdracht voor het schoolexamen ontvangt (dan staat er uitd = uitdelen) en wanneer je hem moet inleveren (inl).

De deadline in een week is altijd:

inleveren praktische opdrachten en handelingsdelen

*uiterlijk op de **woensdag om 15.30 uur** bij je eigen vakdocent
(bij afwezigheid: bij je teamleider)*

Bij te laat inleveren ben je één herkansingsmogelijkheid kwijt (zie Examenreglement). De beoordeling van de praktische opdracht gebeurt door de docent aan de hand van tevoren bepaalde en bij de leerling bekende beoordelingscriteria. De praktische opdrachten samen bepalen tussen de 10% en 20% van het eindcijfer van het schoolexamen. Kijk maar in het PTA!

Handelingsdeel

Bij het handelingsdeel gaat het om activiteiten zoals actieve deelname aan een excursie, het lezen van boeken of documenten, het verzamelen van informatie over een bepaald onderwerp of het deelnemen aan een culturele activiteit en om verslaggeving. Voor het handelingsdeel krijg je geen cijfer, maar de docent geeft aan

of het in orde is; dat wordt genoemd 'naar behoren'. Sommige activiteiten krijgen de beoordeling 'voldoende' of 'goed'. Dat geldt bijvoorbeeld bij ckv en jouw dossier in keuzeweb, dat je voor **lob** maakt.

Het afronden van het handelingsdeel kan nogal wat tijd vergen. Zorg dus dat je samen met je docent een goed plan maakt, zodat je echt op tijd klaar bent. Je moet namelijk het handelingsdeel hebben afgerond vóórdat je aan het centraal examen mag beginnen. Bovendien geldt ook hier meestal: te laat inleveren kost een herkansing! De precieze regeling vind je in het Examenreglement.

Dossiers

Voor sommige vakken moet je een dossier aanleggen, dat voor het schoolexamen de beoordeling 'voldoende' of 'goed' moet krijgen. Het gaat om:

- Leesdossier Nederlands
- Schrijfdossier
- Het kundossier voor **ckv** (culturele en kunstzinnige vorming)
- Jouw dossier in keuzeweb
- Het dossier levensbeschouwing voor **gd** (godsdienst)

In het PTA vind je data, waarop onderdelen van zo'n dossier in orde moeten zijn. Als je je niet aan die data houdt, kost het te laat inleveren een herkansing van het schoolexamen. **Ook het te laat inleveren van een verslag of opdracht die betrekking heeft op een culturele activiteit voor het vak ckv kost één herkansing.**

Ben je in één periode niet één maar twee keer te laat met inleveren, dan neemt de examencommissie maatregelen. De precieze regels vind je in het officiële examenreglement.

Bewaren van toetsen en dossiers

School bewaart de toetsen en de praktische opdrachten die voor het schoolexamen tellen, tot en met het eindexamenjaar. Jij bent zelf verantwoordelijk voor je kundossier, het dossier bewegen, jouw dossier in keuzeweb, het dossier levensbeschouwing, het leesdossier en het schrijfdossier. Uiteraard bewaar je al deze dossiers zorgvuldig tot het eind van je schoolloopbaan. Als je docent of mentor inzage in een dossier wil, moet je inzage geven. Zodra je bemerkt dat je nog niet beoordeelde onderdelen van een dossier of het hele dossier kwijt bent, neem dan onmiddellijk contact op met je teamleider. In principe betekent verlies, dat je het gemaakte werk over moet doen.

'Buiten-activiteiten' in het kader van het handelingsdeel

Bij praktische opdrachten of activiteiten voor het handelingsdeel kan het zijn dat je buiten het vaklokaal actief moet zijn. Onder de les kan dat alleen in overleg met je vakdocent.

Voor sommige vakken zul je een kleine excursie maken of een voorstelling bezoeken (denk maar aan **ckv**). Dat zijn geen vrijblijvende activiteiten, maar voor iedere leerling van dat vak verplicht.

Excursie havo 4 en vwo 4

In april wordt door de school voor havo 4 en vwo 4 een excursieweek georganiseerd, naar Berlijn, Parijs en London. In die week worden allerlei activiteiten gepland die verplicht zijn voor allerlei vakken. De deelname is verplicht. De bijdrage bedraagt rond € 320,- (exacte informatie op de website).

Voor leerlingen met kunstvak kua is er één keer per twee jaar een Romereis voor havo en vwo gecombineerd. De kosten daarvoor zijn circa € 550,-.

Profielwerkstuk

Voordat je aan het centraal examen mag beginnen, moet je een profielwerkstuk hebben gemaakt. Dit is een grote praktische opdracht, die op minstens één profielvak betrekking moet hebben. Je kunt in tweetallen werken of alleen. In de loop van havo 4 resp. vwo 5 kies je bij welk profielvak jouw profielwerkstuk aansluit. In de laatste periode van havo 4 resp. vwo 5 ga je een onderzoeksvraag formuleren en gaat je onderzoek van start. Het boekje **Handleiding voor het profielwerkstuk** geeft aanwijzingen en er is een tijdpad in opgenomen. Bij het werken aan het profielwerkstuk gebruik je onze elektronische leeromgeving in Magister. Alle gegevens, verslagen en informatiebronnen moeten voor je begeleider in Magister toegankelijk zijn. Uiterlijk op de in de pws-handleiding vermelde datum in havo 5 resp. vwo 6 moet je profielwerkstuk klaar zijn. De studielast bedraagt 80 slu. Een van de docenten is jouw begeleider bij het profielwerkstuk. Hij of zij beoordeelt het proces (hoe je eraan werkt) en het product (het eindresultaat) in een aantal fasen.

Voor dit werkstuk krijg je een cijfer dat deel uitmaakt van het combinatiecijfer. In februari is de presentatieavond van alle profielwerkstukken. Ook jij geeft een presentatie en beantwoordt vragen van de bezoekers. De presentatieavond wordt bezocht door ouders en bekenden en eventueel ook door de leerlingen van havo 4 en vwo 5.

Mentor

De docent van wie je in havo 4 resp. vwo 4 **lob** krijgt, is voor de meeste leerlingen ook de mentor. Ook in havo 5 en vwo 5 en 6 is één van je docenten je mentor. Hij of zij volgt jou en je studie. Omdat hij of zij je ontwikkeling volgt, is je mentor je eerste aanspreekpunt als zaken niet goed lopen of bij persoonlijke problemen. De mentor overlegt geregeld met jouw vakdocenten en met je teamleider.

Heb je problemen met een bepaald vak, overleg dan eerst met je vakdocent over de vraag hoe je jouw resultaten kunt verbeteren. Met hem of haar maak je een plan van aanpak, dat je vervolgens met je mentor kunt doornemen.

Mediatheek

De Mediatheek is er voor jou!

Ruime openingstijden, planken vol boeken, een informatiebalie, rustige studieplekken en een loungeplek voor het lezen van een boek.

Je kunt in de mediatheek terecht voor studieplekken, het huren van een kluis, computerplekken, leerlingpasjes, toetsblokken, uittreksels, recensies, naslagwerk, kopiëren en luistermateriaal voor examens. Naast een groot assortiment Nederlandse, Engelse, Franse en Duitse romans en jeugdboeken, bestaat de collectie uit cd's en dvd's.

Openingstijden:

Maandag t/m vrijdag: 08.30 tot 16.00 uur, donderdag: eerste uur gesloten.

In de 1e pauze is de mediatheek gesloten.

Wijzigingen in de openingstijden staan op het publicatiebord in de hal.

Aandachtspunten

Download je Aura Library App op je mobiel of neem je leerlingpas mee als je iets moet betalen. Je mag niet eten of drinken in de mediatheek.

Het gebruik van je eigen geluidsdrager via 'oortjes' om in rust te kunnen studeren mag, mits de overige leerlingen en medewerkers hier geen last van hebben. Mobiel bellen en jassen zijn niet toegestaan.

Met de Aura Library App kun je

je telefoon als lenerspas gebruiken door de ingebouwde streepjescode

zoeken in de catalogus van de schoolmediatheek

zien welke materialen je geleend hebt

zien wanneer je ze uiterlijk moet inleveren

als je boete hebt, zien hoeveel dat is

je materiaal online verlengen

een berichtje krijgen wanneer een gereserveerd boek voor je klaarligt

materiaal reserveren

zien welke reserveringen je hebt

zien welke titels je in het verleden hebt geleend

themalijsten bekijken

recensies schrijven en lezen

aanwezigheid van items zien

Leerlingpas

Bij verlies of storingen: meldt dit meteen bij de balie.

Een nieuwe pas kost € 15, -.

Uitleenprocedure

Lenen kun je met je eigen leerlingpas of met de Aura Library App op je mobiele

telefoon voor een termijn van drie weken. Je mag een boek maximaal twee keer verlengen, mits het niet gereserveerd is. De boete bedraagt € 0,10 per schooldag.

Weekenden en schoolvakanties rekenen we niet mee. Heb je een boete openstaan, dan moet je die eerst betalen voordat je nieuw materiaal mag lenen.

Voor vermist of zwaar beschadigd materiaal brengen we de aanschafprijs en € 5, - administratiekosten in rekening.

Het schrijven in boeken is verboden. De leerling die het boek als laatste geleend heeft, is verantwoordelijk voor als er in een boek geschreven is. Controleer het boek daarom vooraf.

Computergebruik

Meld je eerst aan met je leerlingpas of de Aura Library App bij de balie. Als je een computer gebruikt, verklaar je dat je akkoord gaat met het pc-protocol. Je krijgt een herinnering hiervan bij het inloggen. Van verkeerd gebruik van de computer of internet wordt melding gemaakt bij je teamleider.

Databases Mediatheek

Aura Online Catalogus met alle beschikbaar materiaal.

De digitale krantenbank met artikelen uit de landelijke dag- en weekbladen.

De uittrekselbank met uittreksels van Nederlandstalige en buitenlandse literatuur.

LiteRom met auteursinterviews en artikelen.

Printen, kopiëren, inbinden

Een printje of kopietje kost € 0,05. Je werkstuk laten inbinden kost € 0,50.

Tot slot

Regelmatig werken veel leerlingen tegelijkertijd in de mediatheek. Dat kan alleen als iedereen zich aan de normale omgangsvormen houdt. Laten we met z'n allen de sfeer gezellig houden en ervoor zorgen dat iedereen in rust aan het werk kan blijven.

Schoolexamen en centraal examen

Het examen voor havo en vwo bestaat uit twee delen:

- **het schoolexamen (SE)**

Het schoolexamen vindt plaats tijdens de toetsperiodes op school (aangeduid als T41, T53, enzovoort). Praktische opdrachten voor het schoolexamen vinden buiten deze toetsperiodes plaats.

Alle onderdelen van dit schoolexamen vormen samen het **examendossier**.

Deze onderdelen zijn:

- Toetsen (mondeling of schriftelijk)

Bij de toetsen gaat het vooral om kennis en inzicht. De meeste toetsen zijn schriftelijk, sommige mondeling.

- Praktische opdrachten (zie voor de beschrijving enkele bladzijden terug)

- Activiteiten (het handelingsdeel, waaronder diverse dossiers)

- Het profielwerkstuk

- **het centraal examen (CE)**

Dit vindt plaats in de maand mei-juni in het eindexamenjaar havo 5 of vwo 6. Het is een landelijk examen. In de jaaragenda wordt aangegeven wanneer het centraal examen plaatsvindt.

Rekentoets

De rekentoets is een verplicht onderdeel van het examen. Deze landelijke toets wordt op school digitaal afgenomen en volgens landelijke normen beoordeeld.

Doe je in 2017 of later vwo examen, dan krijg je alleen een diploma als het resultaat een 5 of hoger is. Daarnaast mag er onder de vakken Nederlands, Engels, wiskunde én de rekentoets maximaal één vijf zijn (zie Examenreglement voor de exacte regeling). Voor de havo telt in 2017 de rekentoets nog niet mee, het cijfer komt wel op je cijferlijst.

De rekentoets maak je in het voor-examenjaar. Als je die haalt, ben je klaar. In het examenjaar kun je nog herkansen.

Hulpmiddelen bij schoolexamen en centraal examen

Bij sommige vakken is het toegestaan hulpmiddelen tijdens het schoolexamen en/of centraal examen te gebruiken. Bij schoolexamen zorg je altijd zelf voor deze hulpmiddelen: voor een grafische rekenmachine, een Bosatlas, een Binas of Biodata tabellenboekje of een woordenboek ben je zelf verantwoordelijk. Heb je dit bij een schoolexamen niet zelf bij je, dan maak je je schoolexamen zonder dit hulpmiddel. Formulebladen voor wiskunde worden altijd door de school verstrekt. Een volledig overzicht staat in het examenreglement.

Te laat bij schoolexamen

Kom je later dan de voor een schoolexamen aangegeven begintijd op school, dan haal je het gebruikelijke te-laet-briefje. Alleen met zo'n briefje krijg je toegang tot het lokaal. Zorg dat je binnen 30 minuten na aanvang van het schoolexamen het lokaal betreedt, want later is niet mogelijk. De verloren tijd kan niet worden ingehaald.

Eerder weg bij schoolexamen

Als je echt helemaal klaar bent met het schoolexamen is het alleen bij toetsen die 100 minuten of langer duren toegestaan om in absolute stilte het lokaal te verlaten op één moment: 30 minuten voor het eindtijdstip.

Extra faciliteiten

Bij dyslexie, dyscalculie, slechthorendheid, slechthorendheid, tijdelijke handicaps en overige zaken waarvoor een ter zake deskundige schriftelijk aanbevelingen heeft gedaan, kun je in de bovenbouw faciliteiten toegekend krijgen. Hiervoor gelden de bepalingen in artikel 55 van het Examenbesluit voor vwo-havo-vmbo. Voor het toekennen van faciliteiten is altijd een deskundigenverklaring nodig, die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld. Het enkele feit dat aan een leerling in de onderbouw faciliteiten zijn toegekend is onvoldoende grondslag voor het verlenen van faciliteiten in het kader van schoolexamens of centrale examens.

Als een leerling in de bovenbouw een beroep wil doen op de toekenning van faciliteiten, neemt hij/zij aan het begin van het schooljaar contact op met zijn/haar teamleider. De aanvraag voor faciliteiten moet vóór 1 november bij de teamleider zijn ingediend. Bij de toekenning van faciliteiten wordt aangegeven voor welke vakken zij worden verleend.

Toekenning van een of meer van de volgende faciliteiten is mogelijk: tijdverlenging (verlenging van 20% tijd voor schoolexamens en 30 minuten voor centraal examen), auditieve ondersteuning, gebruik van tekstverwerker en gebruik van een daisyspeler.

Vwo: ontheffing tweede mvt

Voor leerlingen in vwo 5 en 6 kent onze school een ontheffingsregeling op grond waarvan in uitzonderlijke gevallen bij dyslexie ontheffing voor de verplichte tweede moderne vreemde taal (**fatl** of **dutl**) kan worden verleend. Ouders of verzorgers dienen schriftelijk een verzoek in tijdens het schooljaar vwo 4. Als aan de criteria wordt voldaan, kan de rector ontheffing verlenen en zal de leerling in een ander vak ter compensatie eindexamen doen. De precieze regeling kun je bij je teamleider opvragen.

STERtoetsen havo

Voor een aantal vakken zijn er toetsen die in de les worden gemaakt en meetellen voor het schoolexamen: STERtoetsen. STERtoetsen zijn niet herkansbaar. Als je tijdens zo'n STERtoets afwezig bent, is er één inhaalmoment binnen 10 schooldagen. Lees het examenreglement na voor de exacte regels!

Herkansingen van het schoolexamen

In de jaaragenda die wordt weergegeven op de website vind je de toetsperiodes. Je mag één herkansbare schriftelijke toets uit een T-toetsperiode, die meetelt voor het examendossier herkansen. De herkansing vindt kort na de toetsperiode plaats op een reguliere lesdag (H-toetsmoment).

Als je een cijfer van 6.0 of hoger haalde mag je die toets herkansen mits je kunt aantonen dat je naar behoren en beste kunnen hebt gewerkt. Je moet hiervoor een verklaring overleggen van je vakdocent en van je mentor.

Als je een toets mag herkansen, telt het hoogste cijfer. Met deze herkansing kan je je examendossier versterken.

Afwezigheid vermindert recht op herkansingen

In geval van ernstige afwezigheid kan de examencommissie besluiten het recht op herkansingen in te trekken. In artikel 9.2 van het Examenreglement vind je de exacte regeling.

Als je regelmatig afwezig bent zonder gegronde reden of als het vaker voorkomt dat je niet of slechts gedeeltelijk aanwezig bent bij een les, zal de examencommissie niet toestaan dat je mag deelnemen aan herkansingen.

Ook zal het recht op herkansingen vervallen, als je je niet houdt aan de afspraken over het melden van geoorloofde afwezigheid.

Artikel 14 uit het Examenreglement: Ziekte

14.1 Ziekte of afwezigheid wordt telefonisch of schriftelijk vóór 8.20 uur aan de school gemeld door de ouders/verzorgers. Als de ziekte of afwezigheid tot gevolg heeft dat een onderdeel van het schoolexamen niet kan worden bijgewoond of ingenomen, bevestigen de ouders uiterlijk de schooldag erná schriftelijk bij de teamleider de reden van afwezigheid onder vermelding van de naam van de behandelende arts.

Schoolexamentoetsen en ziekte

Mis je door ziekte of afwezigheid een toets dan maak je die toets op het herkansingsmoment. Het inhalen van zo'n toets geldt als het maken van een herkansing, behalve als je twee of meer toetsen moet inhalen; dan telt een ervan als herkansing en mag je zo nodig nog één van de toetsen herkansen (in overleg met je vakdocent nadat je je cijfer hebt gekregen). In het examenreglement vind je de exacte regeling.

Herexamen van het schoolexamen

Op het havo en vwo kent maatschappijleer (*maat*) alleen een schoolexamen en géén centraal examen. Het schoolexamencijfer bepaalt dus het eindcijfer voor dit vak.

Als het eindcijfer lager dan 6 is, is herkansing van de toetsen (niet de praktische opdrachten) mogelijk. Je maakt dan één toets die meetelt voor het totaalpercentage van de toetsen. Net als bij de gewone herkansingen geldt: het hoogste cijfer telt.

Deze herkansing vindt plaats in H44.

Slaag/zakregeling eindexamen

Welke vakken centraal examen?

Niet in alle vakken doe je centraal examen. De vakken *ckv* en *lo* (havo en vwo) kennen handelingsdelen en toetsen, die moeten leiden tot een eindbeoordeling 'voldoende' of 'goed'.

Schoolexamenonderdelen van de vakken *gd*, *maat* en *in* (op havo en vwo) worden beoordeeld met cijfers en leiden tot een schoolexamencijfer (op één decimaal) en daarna het eindcijfer (geheel getal).

Voor alle andere vakken is er een centraal examen.

Als je in het vrije deel meer dan één vak hebt, waarvoor je centraal examen kunt doen, kun je na bekend worden van de eindcijfers kiezen welk vak je wilt gebruiken voor het toepassen van de slaag-zak-regeling. Uiteraard heb je zo een hogere kans van slagen.

Eindbeoordeling eindexamen

De eindbeoordeling van het eindexamen wordt uitgedrukt in hele cijfers (van 1 tot en met 10). Als een vak zowel een schoolexamen als een centraal examen kent, is het eindcijfer het (op een geheel getal) afgeronde gemiddelde van het cijfer voor het

schoolexamen en het cijfer van het centraal examen. Als een vak geen centraal examen kent, is het cijfer voor het schoolexamen – afgerond op een geheel getal – het eindcijfer.

Combinatiecijfer

De eindbeoordelingen van de vakken **gd** en **maat** en het **profielwerkstuk** worden verwerkt tot het zogenaamde combinatiecijfer. Voor het berekenen ervan worden de op de cijferlijst vermelde afgeronde cijfers (bestaande uit gehele getallen) gemiddeld. Vervolgens wordt het gemiddelde weer afgerond op het nabij liggende gehele getal: 5,5 wordt dus een 6 en 5,45 een 5.

Geslaagd als ...

Een havo-leerling heeft acht cijfers die meewegen in de slaag/zakregeling: **netl**, **entl**, vier profielvakken, één vak in het vrije deel en het combinatiecijfer.

Een vwo-leerling heeft negen cijfers die tellen in de slaag/zakregeling: **netl**, **entl**, **dutl** of **fatl**, vier profielvakken, één vak in het vrije deel en het combinatiecijfer.

De slaag/zak regeling luidt als volgt: de kandidaat is geslaagd indien:

- alle eindcijfers 6 of hoger zijn, of
- er 1 x 5 is behaald en voor de overige vakken 6 of hoger, of
- er 1 x 4 of 2 x 5 of 1 x 5 én 1 x 4 is behaald en voor de overige vakken een 6 of hoger, waarbij het gemiddelde ten minste 6.0 is

en tevens:

- het gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde cijfers minimaal 5,5 is ('CE-regel')
- maximaal één 5 is behaald en verder voldoende voor de kernvakken Nederlands, Engels, wiskunde en de rekentoets voor vwo per 2016-2017. Voor havo en vmbo maakt het rekentoetscijfer in 2017 nog geen deel uit van de slaag/zakregeling.
- de vakken ckv en lo zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'
- alle onderdelen van het combinatiecijfer beoordeeld zijn met een 4 of hoger.

SE-toetsen, voortgangstoetsen en rapporten

In havo 4 resp. vwo 4 begin je met je examendossier. De meeste vakken geven ook gewoon toetsen om te testen of je de stof begrijpt. Die noemen we voortgangstoetsen. In (havo 3,) havo 4, (vwo 3), vwo 4 en vwo 5 is er aan het eind van de derde periode een toetsweek: een week (of een deel van een week) zonder lessen, met alleen toetsen. Vaak zijn dat toetsen over grotere stukken stof en met meer diepgang, die soms langer zijn dan je gewend bent.

Een rapportcijfer bestaat uit cijfers die je in de loop van het jaar behaald hebt voor de voortgangstoetsen, de praktische opdrachten en natuurlijk ook de toetsen en praktische opdrachten die onderdeel uitmaken van het SE. Voortgangstoetsen en praktische opdrachten kunnen niet worden herkanst.

In je examendossier komen alleen de cijfers van de toetsen en praktische opdrachten die onderdeel zijn van het SE. In deel 2 van het PTA, het “vakkendeel” is per vak precies aangegeven hoeveel toetsen je in elk van de leerjaren kunt verwachten en hoe zwaar ze meewegen.

Het rapportcijfer komt als volgt tot stand:

- elke in de werkwijzer vermelde voortgangstoets of praktische opdracht van het betreffende schooljaar krijgt gewicht 1; **voortgangstoetsen in toetsperiodes krijgen het gewicht 2**
- elke in het PTA vermelde en door de leerling gemaakte SE-toets (resp. de herkansing van die SE-toets) of SE-po van het lopende schooljaar krijgt gewicht 2
- toetsen van 100 minuten die in vwo 4 worden afgenomen in de toetsperiodes T43 en T44 krijgen ook gewicht 2
- uitgaande van bovenstaande gewichten wordt het gemiddelde berekend
- dit gemiddelde wordt – op de gebruikelijke wijze - afgerond op een geheel getal
- op basis van deze afronding bepaalt je docent het rapportcijfer, dat niet meer dan één punt mag afwijken van deze afronding

Voor de vakken **ckv** (kunstdossier) en **lob** (dossier in keuzeweb) wordt de stand van zaken van het betreffende dossier beoordeeld met de kwalificatie ‘voldoende’ of ‘goed’ of ‘onvoldoende’. Krijg je de beoordeling ‘onvoldoende’, dan krijg je een taak om het dossier in orde te maken voor het einde van het schooljaar, anders kun je niet bevorderd worden.

Je ontvangt driemaal per jaar een rapport, waarop de rapportcijfers respectievelijk de beoordeling ‘onvoldoende’, ‘voldoende’ of ‘goed’ staan vermeld.

Vrijstelling doubleurs, overstappers m4 -> h4; h5 -> v5 en gezakte leerlingen

Vrijstelling

Leerlingen die voor de tweede keer een leerjaar in de bovenbouw volgen, kunnen vrijstelling aanvragen voor een aantal vakken of voor delen van vakken. Je behaalde resultaten moeten dan aan bepaalde eisen voldoen. Bij je teamleider kun je het 'Aanvraagformulier vrijstellingen doubleurs en gezakten 2^e fase' (model 056) afhalen. Vrijstelling kan worden verleend voor maximaal 5 lessen per week. Het gaat om de volgende vakken:

Havo 4: **ckv, gd, maat**. **Voor wie uit mavo 4 komt geldt in havo 4 alleen een vrijstelling van enkele ckv-onderdelen.**

Havo 5: **in, maat, pws (indien combinatiecijfer 7 of hoger)**

Vwo 4: **onderdelen van ckv, maat (7 of hoger), gd (6 of hoger)**

Vwo 5: **ckv, gd**

Vwo 6: **in, kubv, kumu, pws**

Praktische opdrachten en dossieronderdelen bij overige vakken

Bij de overige vakken kun je een beoordeling van 7.0 of hoger voor een praktische opdracht handhaven. Als je daarvoor kiest, hoef je die praktische opdracht niet meer opnieuw te maken.

Ook onderdelen van dossiers kunnen gehandhaafd blijven. Hierover overleg je met de docent die je komend schooljaar voor het betreffende vak hebt.

Profielwerkstuk

Als je in het eindexamenjaar een 7 of hoger voor het combinatiecijfer hebt behaald, kun je ervoor kiezen die beoordeling van het profielwerkstuk te handhaven. Je bent dan vrijgesteld van activiteiten die betrekking hebben op het profielwerkstuk. Voor wie overstapt van h5 naar v5 kan een profielwerkstuk dat op de havo al op vwo-niveau gemaakt is, gehandhaafd blijven. Een profielwerkstuk op het vwo kan een verdieping zijn van het al gemaakte havo- profielwerkstuk.

**Vrijstellingsmogelijkheden
[uit model 056]**

	Lessen blijven verplicht, maar vrijstelling (op onderdelen) voor	Vrijstelling van lessen*
Doubleur havo 4	<ul style="list-style-type: none"> • Onderdelen kunstdossier ckv, mits beoordeling 7.0 of hoger resp. 'voldoende' of 'goed' • Praktische opdrachten met beoordeling 7.0 of hoger (als de stofomschrijving niet veranderd is) 	<ul style="list-style-type: none"> • ckv mits beoordeling 'voldoende' of 'goed' • maat mits eindcijfer 7 of hoger • gd mits eindcijfer 6 of hoger <p>De doublerende leerling werkt in het tweede havo-4-jaar aantoonbaar en verplicht aan extra studieactiviteiten en/of het profielwerkstuk.</p>
Doubleur vwo 4	<ul style="list-style-type: none"> • Onderdelen kunstdossier ckv, mits beoordeling 7 of hoger resp. 'voldoende' of 'goed' • Praktische opdrachten met beoordeling 7.0 of hoger (als de stofomschrijving niet veranderd is) <p>Bij vrijstelling voor onderdelen van het kunstdossier ckv werkt de doublerende leerling aan de culturele activiteiten zoals beschreven in het PTA voor vwo 5; de verplichting van het volgen van de lessen ckv blijft.</p>	
Doubleur vwo 5	<ul style="list-style-type: none"> • Onderdelen kunstdossier ckv, mits beoordeling 7 of hoger resp. 'voldoende' of 'goed' • Praktische opdrachten met beoordeling 7.0 of hoger (als de stofomschrijving niet veranderd is) 	<ul style="list-style-type: none"> • ckv mits beoordeling 'voldoende' of 'goed' • gd mits de praktische opdracht voor gd (40%) een beoordeling 6.0 of hoger heeft en/of het eindcijfer voor gd 6 of hoger is <p>De doublerende leerling werkt in het tweede vwo-5-jaar aantoonbaar en verplicht aan extra studie-activiteiten en/of het profielwerkstuk.</p>
Gezakt havo 5 of vwo 6	<ul style="list-style-type: none"> • Onderdelen kunstdossier ckv, mits beoordeling 7 of hoger resp. 'voldoende' of 'goed' • Praktische opdrachten met beoordeling 7.0 of hoger (als de stofomschrijving niet veranderd is) 	<ul style="list-style-type: none"> • in mits het eindcijfer 6 of hoger is • kubv en kumu mits het eindcijfer voor het schoolexamen 6.0 of hoger is • profielwerkstuk mits het combinatiecijfer 7 of hoger is

Vakwisseling tijdens de studie

Vakwisseling in havo 4, vwo 4 of vwo 5 is alleen mogelijk, indien aangevraagd vóór 1 oktober, als blijkt dat het vak inpasbaar is gezien de groepsgroottes en het lesrooster, gezien de bepalingen in dit boekje én als je door toepassing van de overgangsnorm voor je nieuwe vakkenpakket ook daadwerkelijk over zou zijn gegaan.

Vwo 4: wiskunde CA en wiskunde B

Op het vwo zijn er drie soorten wiskunde: wisA, wisB en wisC. In vwo 4 wordt de leerstof van wiskunde als volgt aangeboden:

Leerlingen die in vwo 4 in de groep wisB wiskundeonderwijs genieten, kunnen tot 1 oktober vakwisseling aanvragen van de groep wisB naar de groep wisCA. Als die aanvraag wordt gehonoreerd, volgt de leerling vanaf dat moment wiskundeonderwijs in de groep wisCA.

Een vakwisseling van wisCA naar wisB wordt sterk ontraden en is na 1 oktober sowieso niet mogelijk.

Leerlingen die een vakwisseling van wisB naar wisCA aanvragen dienen zich te realiseren dat

- het kiezen van het profiel Natuur&Techniek niet meer mogelijk is;
- bij het kiezen voor het profiel Natuur&Gezondheid of Economie&Maatschappij het niet meer mogelijk is het verplichte vak wisA te vervangen door het vak wisB;
- de nieuwe boeken niet door de school worden verschaft en dus voor rekening van de ouders zijn;
- Voor wis CA moet de leerling in het bezit zijn van *Moderne wiskunde a/c 11^e editie 1v* (bovenbouw), Noordhoff, ISBN 9789001850715
- na de vakwisseling de bij wisB behaalde resultaten meetellen voor de bepaling van het rapportcijfer voor wisA, waarbij toetsen die specifiek wisB zijn ófwel komen te vervallen ófwel opnieuw door de wisA-docent worden beoordeeld (de leerling dient daartoe het repetitiedossier met de betreffende wisB-toetsen aan de wisA-docent ter beschikking te stellen)

Vwo 4: wisseling van N-richting naar M-richting

In zeer uitzonderlijke gevallen kan het verzoek van een leerling, die een vakkenpakket in de N-richting heeft en op basis van dit vakkenpakket is bevorderd, om in vwo 5 te wisselen naar het profiel CM of EM, ontvankelijk worden verklaard. Een dergelijk gemotiveerd verzoek dient schriftelijk bij de teamleider te worden ingediend uiterlijk op het moment van definitieve vakkenkeuze (in april) In de rapportvergadering aan het eind van periode P43 wordt bezien of het verzoek ontvankelijk is.

De leerling dient vervolgens in periode P44 zelfstandig de achterstallige leerstof bij te werken, zodat hij/zij de schoolexamenonderdelen die in vwo 4 dienen te worden afgesloten, kan afsluiten (zie onderstaande tabellen). Uiteraard wordt van de leerling zelf een grote inspanning verwacht om de in te halen leerstofonderdelen bij te werken.

Inhaalschema voor leerlingen die in 2015-2016 in vwo 4 zaten en in vwo 5 een nieuw vak doen

SE-onderdeel	Omschrijving	Wanneer voor overstappers?
Aardrijkskunde		Contactpersoon: de heer A. Kwaad
T44-toets s100	Klimaatvraagstukken	Deelname aan toets in T44.
n.v.t.	Arm en Rijk Wonen in Nederland (examenstof CE)	In P44 resp. P51-P52 (tot de kerstvakantie) enkele toetsen (vraag na bij contactpersoon). Het gemiddelde van de gemaakte toetsen telt mee als dubbele toets bij de berekening van het rapportcijfer.
Geschiedenis		Contactpersoon: mevrouw T. Bhugwandass, de heer K. Hubers
Diverse toetsen	Leerstof uit Calje en de in vwo 4 behandelde tijdvakken	Leerling werkt deze leerstof zelf bij. Moet bij het begin van vwo 5 in orde zijn.
Kunst beeldende vorming		Contactpersoon: heer R. de Ligt
P44 10%	Praktisch tekenwerk 1: werkstuk rond thema; praktisch werk	Inleveren laatste week van P44 conform PTA
P44 5%	Praktisch tekenwerk 1: werkstuk rond thema; procesbeschrijving	Inleveren laatste week van P44 conform PTA
P44 5%	Beeldbeschouwing en beeldanalyse: n.a.v. 4 kunstwerken een beeldanalyse maken	Inleveren laatste week van P44 conform PTA